

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
četrtletno K 16.50.

Ce si pride naročnik sam v upravnishvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 16. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Dr. Avg. Reisman:

Maribor—Špilje—Cmurek.

Že približno pred 10 leti sem na-
pisal v »Slov. Narod« članek o gospo-
darskih razmerah obmejnih občin, ki
ležijo v trikotu Maribor—Špilje—Cmurek.
Opozarjal sem predvsem na potrebo
gospodarske koncentracije teh krajev
proti Mariboru, da se odtegnejo uplivu
nemštva onstran Mure in s tem ger-
maniziranju, čeprav je bil takrat za nas
Maribor še brezupno nemški. Takrat
še seve nisem slutil, da bodo ti kraji
tako kmalu primorani obrniti svoje go-
spodarsko izhodišče popolnoma proti
Mariboru in se popolnoma odtrgati od
Mure, zlasti pa od trga Cmureka.

Kot rojak teh severnih Slovenskih
goric čutim dolžnost, da slovensko
javnost in vlado opozorim na najnuj-
nejše naloge, ki jih bo treba v najkraj-
šem času izvesti v teh krajih v korist
ljudstva in našega gospodarstva in s
tem tudi v korist države.

Severne Slovenske gorice, h ka-

terim prištevam predvsem fare Sv. Ano
na Krembergu, Marijo Snežno, Sv. Jurij,
Sv. Jakob, Sv. Marjeto, Jarenino in
Št. Ilj s Špiljem, so morda ena naj-
rodovitnejših pokrajin v Jugoslaviji in
tudi najslikovitejša. Tu raste prav vse,
vsak kmet ima svoj gozd, travnike,
sadosnike, pašnike, njive in vsaj en
vinograd. Viničarji so dobro situirani,
ker si lahko skoraj vsak redi govejo
živino in svinje. Travniki so sočni,
njive so sicer težke, a rodijo večinoma
dobro, sadja pa pridelajo ljudje toliko,
da se premikajo v jeseni mesece in
mesece cele procesije s sadjem nalo-
ženih vozov proti Cmureku in deloma
tudi proti Št. Ilju in Pesnici. Zlasti v
Cmureku je skoro polovica tržanov
trgovala z našim svetovnoznanim sadjem
in večina tudi v kratkem času oboga-
tela, čeprav so včasih plačevali našim
kmetom njihovo najzlahtnejše sadje
samo po 6 vinarjev kilogram in se je
često zgodilo, da je kmet iz jeze
nad sramotno nizko ceno raje zasipal
sadje v Murō. Tudi vinskih trgovcev

je v teh krajih kar mrgolelo in ker
naši ljudje niso imeli in še danes ni-
majo prav nikake gospodarske organi-
zacije, so morali oddajati prvovrstno
buteljno vino karteliranim nemškim in
nemškutarskim vinotržcem liter po 14
do 16 vinarjev. Ti zlati časi so sicer
za tuje izkoriščevalce menda za vedno
minuli, gospodarska bodočnost teh
krajev pa je ob danih razmerah ravno-
tako brezupna, kot je bila.

Od Cmureka in cele železniške
proge Radgona—Špilje bomo v kratkem
popolnoma odrezani in za to treba
čimprej rešiti vprašanje, kako nado-
mestimo kupčijske zveze naših ljudij
z Nemci onstran Mure in višje in kako
bomo omogočili ljudem transport od-
višnih pridelkov, ki jih je doslej od-
važala železnica iz Cmureka, kamor je
bilo lahko voziti po lepo zidani okrajni
cesti?!

Saj je znano, da imajo cele Slo-
venske gorice, in to ne samo severne,
pravzaprav vsega v izobilju, največ pa
mastnega blata, a prav nikakih zidanih

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(52)

Vse to je že dovolj obtežljivo za gospoda
Greya. Toda gospod Grey je tudi še osem
dni pred usodepolnim plesom pri gospodu
Ramsdellu obiskoval juvelirje na Broadwayu
ter pričel konečno pod pretvezo, da hoče
kupiti diamant za svojo hčer, v vsakem po-
sameznem slučaju izpraševati za Fair-
brotherjev diamant. Torej vidite, da je do-
kazano njegovo zanimanje za ta diamant, in
da nama preostaja le še to, da doženeva,
ali je bilo to zanimanje zločinsko. Jaz tega
ne morem smatrati za mogoče. Toda vi mo-
rete napraviti svoj poskus ter opazovati nje-
gov uspeh. Ne računajte pa preveč na nje-
govo praznoverstvo! Če je izurjen zločinec,
za kakršnega ga vi smatrate, tedaj je izviraj
oni vzkrik od njega samega, in je nameraval
z njim doseči ono, ker ste vi povedali. Ner-
voztete, ki se pojavlja pri ljudeh, ki jih je
iznenadil zločin, ne vidite pri njemu. Upo-
rabil bo visoko dostojanstvo in ugled, ki mu
ga daje njegovo ime, in bo, če se bo čutil
napadenega, vstrajal z neomahljivo mir-
nostjo.

»Gotovo«, sem pripomnila, »razumem.
Meniti mora, da ga nihče ne opazuje. Potem
se bo še le pokazala njegova prava narava.
Zahvaljujem se vam, gospod Gryce. Ta misel

je neprecenljive vrednosti za me, in jaz bom
delovala po njej. Ne rečem takoj, ne precej
prvi dan in mogoče tudi ne drugi, marveč
kakor hitro bom imela priliko, uresničiti svoj
načrt v nadi, da bom imela uspeh. In zdaj
vas prosim za nasvet, kaj naj poročam svo-
jemu stricu in svoji teti. Ta dva namreč ne
smeta na noben način izvedeti, kaj sem
napravila.

Detektiv se je še četrte ure pogovarjal z
menoj. Potem je bil moj bojni načrt izgo-
tavljen do vseh detajlov. Končno je vstal, da
odide. Ko je bil že pri vratih, je dejal:

»Jutri torej?«

In odgovorila sem — srce mi je hitrejšje
bilo — z glasom, ki je bil tako čist, kakor
moje podvzetje:

»Da, gospod Gryce; jutri!«

Enajsto poglavje.

»To je vaša pacientka — tvoja nova
strežnica. moje drago dete. Kako ste rekli,
da je vaše ime? Gospodična Ayers?«

»Da, gospod Grey, Alice Ayers.«

»O, kako ljubko ime!«

Ta ljubeznjivi pozdrav bolnice mi je
vznemiril srce.

»Ker sem vendar morala dobiti drugo
strežnico, se veselim, da so mi dali vas«, je
nadaljevala s slabim, toda vendar lepo-
donečim glasom. In zagledala sem suho roko,
ki mi jo je nudila.

Vsa zmešana vsled burnih čustev, sem
se približala postelji, da primem ponujeno
mi roko. Na tak sprejem nisem bila pri-
pravljena. Nisem pričakovala, da bi me mogla
simpatija vezati na visokorodno Angležinjo
ter mi tako otežkočevati mojo nalogo. Ko pa
sem stala pri postelji ter gledala v shujšani
ljubki obrazek, tedaj sem spoznala, da bi
mogla zelo lahko vzljubiti to prijazno in
srčkano bitje. Bala sem se, pogledati go-
spoda ob moji strani, kakor da bi mogla na
njem kaj odkriti, kar bi me spravilo v za-
drego, ter izpremenilo ta poskus, ki sem ga
podvzela s tako trdnimi sklepi, v muko za
me, obenem bi pa ne imel nobenega uspeha
za moža, ki sem ga hotela rešiti s tem. Ko
sem dvignila glavo ter prvič videla ostre
modre oči gospoda Greya, ki jih je imel
obrnjene v me, nisem več vedela, kaj naj
mislim in kako naj se obnašam. Bil je tako
velik in močan, obenem pa je izgledal tako
duhovito. Čutila sem, da ga opazujem z vsem
spoštovanjem, in pozabila sem, zakaj da sem
tukaj, pozabila sum, ki sem ga imela proti
njemu. In vendar me je ta sum navdajal z
nado, z nado za me in za mojega ljubimca.
In ta bi nikdar ne mogel izgubiti sramotnega
pečata, čeprav bi odsedel svojo kazen, čeprav
bi se spokoril za ta grozni zločin, če bi se
izkazala edina oseba, ki je morda v zvezi s
tem zločinom, kot fin mož z jasno, odprto
dušo, kakor se mi je zdel pri najinem prvem
sestanku.

(Dalje prih).

cest. In to Slovenske gorice ubija in dokler jih ne bomo prepregli s trdimi cestami, bodo ljudje kljub vsemu naravnemu bogastvu, ki leži v tej bogati in plodonosni, lepi zemlji, — reveži in poleg živine, ki se z njimi vred ubija po blatnih, razoranih, lužastih cestah, največji trpini v Jugoslaviji. Če le par dni dežuje, pa že vreže kolo na »najlepši« cesti do osi v blato. Predstavljajte si toraj, koliko poterejo po teh strašnih cestah vozov in koliko ubijejo pri tem živine, katero so vojne rekvizicije itak čisto iztrebile. Sami si pa ljudje ne morejo pomagati, ker v teh krajih lahko hodiš ure in ure, pa boš komaj našel trdi kamen.

(Konec prih.)

Begunsko vprašanje.

Ljubljanski dopisni urad je pooblaščen, na podlagi informacij pristojnega mesta objaviti nastopna izvajanja: Kruta usoda, ki je zadela velik, gospodarsko in kulturno važen del jugoslovanskega ozemlja vsled okupacije po Italijanih, je postavila naš narod in našo državo pred vrsto nalog, ki so največjega pomena za bodočnost in razvoj našega ozemlja in njegovega prebivalstva. Med temi je tudi begunsko vprašanje, ki se bo moralo in moglo sčasoma s sodelovanjem vseh javnih in zasebnih merodajnih faktorjev rešiti povoljno. V to pa treba ne samo primernih ukrepov in dejanj, nego pred vsem je treba spoznavanja in dalekovidne presoje položaja. Kakor izhaja iz zanesljivih informacij, nudijo odnosi med domačim prebivalstvom in begunci iz zasedenega ozemlja več žalostnih nego razveseljivih pojavov. Zdi se, kakor da bi postali begunci po vsej Sloveniji — izvzemši nekatere kraje — prava peza in nadloga domačemu prebivalstvu. Prihajajo celo vesti, da se po nekod vrši zelo zoprno odričanje, zapostavljanje in zmerjanje beguncev, in sicer ravno takih, ki bi bili potrebni največje podpore in tolažbe. Vzrok temu je iskati pred vsem v predolgo trajajoči neurejenosti razmer, ki jih je povzročila vojna, in v neznosni draginji. Krivda pa pada tudi na nekatere begunce same, namreč na delomrže in verižnike, ki s svojim početjem mečejo slabo luč tudi na povsem nedolžne. Pri tej okolnosti je pa značilno zopet dejstvo, da delajo največ hrupa proti beguncem ravno domači lenuhi in domači verižniki.

Razločevati moramo torej med begunci, katerih je sedaj po približni cenitvi naseljenih po Sloveniji (od teh mnogo le začasno) okroglo 25.000 tri skupine. V prvo skupino spadajo pravi begunci, to so taki nesrečniki, ki so bili prisiljeni zbežati od doma vsled vojne, in taki, katere so prignale sedaj v zasedenem ozemlju vladajoče razmere semkaj, a ki čakajo na ugodno priliko, da se vrnejo na svoj dom. Nadalje begunci izseljenci, to so osebe, ki so odvisne zgolj od svojega duševnega dela, oziroma dela svojih rok in ki morajo ostati v Jugoslaviji, ker v svoji ožji domovini ne najdejo več pogojev za obstanek, torej izgnanci, politično prononsirane osebe in taki, ki bi morali, ako bi še nadalje hoteli izvrševati svoj poklic, stopiti v službo naših sovražnikov proti nam. Šlednjič se najde tudi nekaj četudi bolj neznatno število beguncev nepridipravov, ki so izrabili razmere,

da so postali verižniki, kristolovci in delomržeži ali ki so sploh sumljivi elementi.

Predsedstvo deželne vlade polaga veliko važnost na to, da ne pride v tem pogledu do krivega in nezdravega razumevanja, nego želi nujno, da se vsi sloji domačega prebivalstva, ki so bili tako srečni, da so obvarovali svoje domove in svoj delokrog, kakor tudi vsi uradni organi potrudijo, da uredi odnose do beguncev na podlagi pravičnega spoznavanja razmer in dobrohotnega ravnanja z begunci. Deželna vlada za Slovenijo zato toplo priporoča prebivalstvu in javnim funkcionarjem, ki imajo opraviti z begunci, naj s prvimi dvema kategorijami beguncev, upoštevajoč njihovi težki položaj, postopajo prijazno, uslužljivo, pravično in nepristransko. A pravtako bodo znale pristojne oblasti strogo in neizprosno postopati proti takim elementom, ki pod pretvezo begunstva izrabljajo dobrohotnost prebivalstva in javnih organov; nadvse pa se bo pazilo na to, da se sumljivi elementi, ako je sam proti njim upravičen, da izrabljajo masko begunstva v svoje nečedne namene — in taki so večinoma tujerodci ali poturice, ki se sedaj izdajajo za Jugoslovane — takoj odstrane, če treba z izgonom. Izvzemši take bolj redke slučaje pa je prav gotovo pričakovati, da bo ob dobrosrčnosti in staroznani gostoljubnosti slovenskega prebivalstva in ob medsebojnem pravnem razumevanju ter ob prizadevanju merodajnih faktorjev, ki se zavedajo važnosti tega vprašanja, begunsko razmerje našlo v doglednem času primerno in povoljno rešitev.

Političen pregled.

Italijani izzivajo in napadajo. Beograd, 20. septembra. Iz Cetinja javljajo od 18. t. m.: Sem je prišla vest, da je italijanska vojna oblast aretirala davi ob osmih pred kavarno v barski luki okrajnega glavarja Srzentiča in okrožnega načelnika Lomoviča. Na protest mestnega poveljnika in italijanska oblast ni izpustila, češ da sta to najvišja predstavnika okrožnih obla ti.

Beograd, 20. septembra. Od 17. t. m. se javlja: Italijani so po daljšem odinoru zopet začeli izzivati in napadati. Včeraj dopoldne sta pri selu Glavati nedaleč od Kotora dva italijanska vojaka napadla mornarskega kapitana Mirka Miletiča, ki se je vračal domov. Zabolja sta ga z bajonetom v ledja in ga nato barbarški razmrčvarila. Prenesli so ga v vojaško bolnico radi sekcije. Ko se je vest o umoru razširila, je nastala med ljudstvom velika razburjenost in oblastem se je komaj posrečilo, da so preprečile spopade.

Beograd, 20. septembra. Pred nekaj dnevi je italijanski vojak zagnal bombo na naše vojake v Kotoru. K sreči ni bil nihče ranjen.

Nov dogovor glede Reke. Trst, 20. septembra. Današnji »Lavoratore« prinaša nastopno brzojavko svojega dopisnika iz Rima od 18. t. m.: Tittoni se je vrnil iz Pariza, ker je dovršil svoj mandat. Italijansko-francosko-angleški pakt, ki je stavljal Reko pod suvereniteto Hrvatske, je bil razveljavljen in sklenjen soglasno z entento nov dogovor, da pride Reka pod italijansko suvereniteto. Če bodo Zedinjene države pristale na to, dobro; pa tudi, če Zedinjene države ne pristanejo na to, se bo ta dogovor dejanski vendar izvršil. Seveda bi bilo bolje ohraniti prijateljstvo Zedinjenih držav iz drugih razlogov in radi dobrih odnosov. Objektivno se mora priznati, da je Tittoni imel uspeh, če se upošteva klaverno situacijo prejšnje delegacije. D'Annunzijevo podjetje je izšlo v slabem in neprimernem trenutku in neizmerno otežuje ameriansko priznanje. V kolikor je bilo določeno, je imel Tittoni govoriti v soboto; zbornica pa je odgodila svojo sejo na sredo. Tittoni bo torej govoril v sredo. Misli se, da je to odgoditev pripisati Tittonijevi želji, ker

hoče govoriti v bolj mirnem miljeju, potem ko bo reški položaj že razjasnjen in ko bo že dospel Wilsonov odgovor. Jutri bo Tittoni poročal v ministrskem svetu.

Premogovniki vsega sveta — mednarodna last. Haag, 20. septembra. Nizozemski tiskovni urad poroča: Ameriški kontrolorji za živila so predložili vrhovnemu gospodarskemu svetu načrt za internacionaliziranje premogovnikov sveta. Predlagajo, naj se ustanovi svetovni premogovni sindikat.

Dnevne novice.

Mariborski »Sokol« priredi v ponedeljek, 22. t. m. ob 20. (8.) uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma častni večer bratu dr. Ljudevitu Pivku. Za vse člane in članice ter naraščaj obvezna udeležba, in sicer po možnosti v kroju. Telovadne ure v ponedeljek zvečer zaradi tega odpadejo.

Perzija priznava kraljevino SHS. Beograd, 20. septembra. Perzijska vlada je uradno priznala kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Poslanik Perzije pride v kratkem v Beograd, da izroči svoje poverilnice.

Kongres jugoslovanskih novinarjev. Hrvatsko novinarsko društvo je sklenilo, da se skliče v Zagreb kongres vseh jugoslovanskih novinarjev iz cele Jugoslavije. Kongres naj se vrši v drugi polovici meseca oktobra. Hrvatsko novinarsko društvo je tozadevno že stopilo v dogovore z novinarskimi društvi v Beogradu, Sarajevu in Ljubljani. V časnikarskih krogih se kaže za kongres velik interes. Zagrebški novinarji se pripravljajo, da sprejmejo svoje kolege iz cele Jugoslavije na svečan način. Na tem kongresu bodo položeni temelji skupnega delovanja vseh jugoslovanskih žurnalistov v močni organizaciji zveze jugoslovanskih novinarskih društev.

Odprava carine. Beograd, 20. septembra. Ministrski svet je sklenil, da se pod pogojem naknadnega odobrenja po parlamentu odpravi carina na predmete, navedene v § 4. Med temi predmeti so: košlovina, stroji, deli strojev, avtomobili, poljedelski in rokodelski stroji in priprave, surovine in napol izgotovljeni predmeti, olje za mazati stroje, premog (naravni in umetni), bencin itd.; po minimalnem tarifu se bo zacarinjeval ves stavbni material, v kolikor se ne dobi v deželi, elektrotehnični predmeti, tiskarske črke brez razlike, kuverti, papir, tiskarske barve, svinčniki, tuši, črnilo, radirke, drva za kurjavo, lesene in limane šatulje, lončki in steklenice za lekarne, steklenice za pivo in mineralne vode, mere (vage), priprave in instrumenti za laboratorije, razna bombaževina kakor vata, bombaževno predivo, bombaževa tkanina, full in druge slične tkanine, lan, vrvi, kokosova vlakna, predivo in tkanina iz konopelj, lana, jute, volneno predivo, manšete, ovratniki, moški klobuki, klobučina itd. Finančni minister ima v najkrajšem času izdati potrebna navodila. Ministrski svet se je odločil do tega koraka gotovo v prepričanju, da ne smejo biti oškodovani zaradi sabotaže parlamenta po nekaterih strankah veliki interesi dežele in njene obnove.

Spopad Nemcev in Italijanov v Beljaku. Iz Št. Vida ob Glini javljajo: V noči od ponedeljka na torek je prišlo v Beljaku do obžalovanja vrednih dogodkov. Koroški vojak, ki se je povrnil iz vjetništva, je oštel na cesti v spremstvu italijanskega vojaka se izprehajajočo deklico in jo hotel dejansko napasti. Italijanski vojak je deklico branil, kar je dalo množici povod, da se je zbrala in nastopila proti italijanskemu vojaku. Prišla je italijanska patrula, koroškega vojaka aretirala in ker je množica nastopila tudi proti italijanski patruli, rabila orožje. Nastalo je streljanje, pri čemer je bilo pet oseb ranjenih. Ker je razburjenost naraščala, je prosil beljaški župan italijanskega mestnega poveljnika, da aretiranega vojaka izpusti. To se je zgodilo in vojaka je prevzel.

nato mestna policija. Po prizadevanju župana in drugih javnih činiteljev vlada v Beljaku zopet red. Koroška deželna vlada te dogodke globoko obžaluje in je izdala najstrožje odredbe, da se preprečijo.

Imenovanja pri sodišču. Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik Aleksander je imenoval višjega dež. sodnega svetnika okrožnega sodišča v Mariboru Tomaža Cankarja za dvornega svetnika in predsednika tega okrožnega sodišča. v V. čin. razredu. Za višja dež. sod. svetnika Aleksandra Ravnikarja in dež. sod. svetnika dr. Karla Kočevarja v Mariboru.

Internat za jugoslovanske dijake v Ameriki. V Ameriki so osnovali angleški internat za 250 jugoslovanskih dijakov. Ti dijaki bodo dobivali v internatu brezplačno stanovanje in hrano v svrhu študiranja na ameriških učnih zavodih, poleg tega pa za svoje potrebe še tedensko 5 dolarjev. Iz Sarajeva odpotuje 25 dijakov iz Soluna v Ameriko. In Slovencev?

Prava internacionala. V bolnišnici v Novem Sadu je neka žena porodila dva črnca (zamorca), dvojčke, ki sta prvi sad bivanja francoskih kolonialnih čet v Novem Sadu.

Poštni promet na Koroškem. Pri naslednjih poštinih uradih naše Koroške se je otvoril po dosedaj izdanih uradnih odredbah celokupni poštini promet: Bela, Bistrica v Rožu, Borovlje, Črna pri Prevaljah, Djekše, Dobrlavas, Galicija, Globasnica, Grabštanj, Grebinj, Guštanj, Hodiše, Kotlje, Labod, Ledenice, Libelice, Meža, Miklavčevo, Možica, Pliberk, Podgora, Podgorje, Področica, Prevalje, Pustica, Ribnica ob Vrbskem jezeru, Rožek, Ruda, Sinčavas, Svetna vas, Škocjan v Podjuni, Šmarjeta v Rožu, Šmihel pri Pliberku, Šent Vid v Podjuni, Sv. Jakob v Rožu, Tinje, Velikovec, Vetrinje, Zgornje Jezersko, Zgornje Trušnje, Železna Kaplja, Žihpolje. Urada Otok (na Vrbskem jezeru) in Žrelec poslujeta za zdaj le za pisemski promet. — Prihodnje dni se otvori še Škofiče.

Otvoritev pisemskega prometa med Nemčijo in kraljestvom SHS. Poštino in brzojavno ravnanstvo za slovensko ozemlje je po svojem Uradnem listu razglasilo, da je pisemski promet med kraljevino SHS in Nemško po odloku ministrstva za pošto in brzojav od dne 31. avgusta t. l. s posredovanjem Nemške Avstrije v tistem obsegu kakor z Nemško Avstrijo zopet vpostavljen. V prometu z Nemško veljajo nanovo določene pisemske pristojbine. Pomniti je treba, da pristojbine za notranji promet veljajo tudi v prometu s Čehoslovaško, Rumunsko, Nemško Avstrijo in Nemško. V prometu z vsemi drugimi državami veljajo mednarodne pristojbine.

Izprememba pristojbin za telefonske pogovore. Vsled odloka poštne ministrstva stopijo 15. t. m. sledeče telefonske pristojbine za enoto navadnega pogovora v veljavo: v krajevnem prometu iz telefonskih govorilnic 20 par, 60 vin., v medkrajevnem prometu prvi pas, oddaljenost do 50 km, 50 par, 1.50 krone; drugi pas, oddaljenost od 50 do 100 km, 1 dinar, 3 krone; tretji pas, oddaljenost od 100 do 200 km, 2 din., 6 kron; četrti pas, oddaljenost nad 200 km, 3 din., 9 kron; pristojbina za službeno obvestilo, poziv na pogovor ali odpoved 1 din., 3 krone. Pristojbina za Dunaj ostane do nadaljnjega ukrepa dosedanja.

Naša mesečna imena. „Uč. Tovariš“ piše: Uradni list naše države, „Službene Novine Kraljestva Srba, Hrvatov i Slovenaca“, ki izhajajo v Beogradu, rabijo dosledno svetovna imena mesecev, vzeta prvotno iz latinščine, torej: januar, februar, marc itd.; takisto „Uradni list deželne vlade za Slovenijo“ in sploh vsi naši listi; ta imena so obična tudi v uradnem poslovanju, kjer je treba točnosti in hitrega pregleda. Le naš „Višji šolski svet“ je začel uvajati v svoje odloke naša domača imena mesecev, menda iz nagiba, da bi se postavil na popolnoma slovensko stališče tudi v jezikovnih ozirih. — Ta samolastnost pa se nam ne zdi pravilna, ker nas vsak dan loči od jugoslovanskih bratov prav tako kakor od Francozov, Angležev, Italijanov. V leposlovnih spisih le rabimo svoja domača imena („kozoprska“ pa se bodo nežni liriki gotovo tudi ogibali); pesniki si itak pomagajo, kakor si je znal Prešeren

v svojem glasovitem sonetu „Je od vesel'ga časa teklo leto...“; a v uradnih podatkih in sploh povsod, kjer je glavno nedvoumna točnost, ki jo je treba spoznati na prvi pogled, tam se držimo mednarodnih izrazov in ne gonimo samoljubnega separatizma. To je tem bolj potrebno, ker bi nastala z uveljavljanjem naših mesečnih imen prav lahko zmeda baš pri čisto tako važnem datiranju, osobito ako stopimo s Hrvati v ožji stik, preden tudi oni ne bodo doslednje rabili mednarodnih mesečnih imen namesto svojih; saj je naš listopad v hrvaščini »studenec«, naš oktober pa tam listopad, naš december jim je »prosinac«, naš prosinac pa svečan (sječanj), naš svečan jim je »veljača«, mi imamo 2 travna in 2 srpana, Hrvatje samo po enega... Koliko nepotrebnega uka in pazljivosti zahtevajo take formalnosti, ki se jim čisto lahko izognemo na srbski in sploh evropski način! Ne posnemajmo Vsenemcev, ki so bili v zadnjih letih pričeli izkopavati »pristna« nemška mesečna imena izza dobe Karla Velikega, a so bili vsaj toliko pametni, da so se jih posluževali samo pri slavnostih in v spisih Südmarke in Schulvereina.

Občni zbor društva „Dijaški dom v Mariboru“ se vrši v sredo, dne 24. t. m. ob 18. uri zvečer v Narodnem domu. Za to, od sedaj naprej, zelo važno društvo je silno potrebno, da se zanimajo zanj vsi inteligentni, narodno zavedni sloji brez ozira na pogubno strankarstvo, ker ravno to društvo nam mora za bodočnost priskrbeti narodnega, inteligentnega in značajnega naraščaja s tem, da zbira po deželi in po mestih talentov ter jih vzgaja in vzreja v značajne moške, stebre in voditelje naroda, če bo treba, tudi brezplačno. Odbor prosi vse narodnjake za mnogoštevilno udeležbo, ki naj bodo vsak pozamezno vestno pripravljeni na važne in težne nasvete in predloge. Zborovanje se vrši po sledečem vsporedu: 1. poročila funkcionarjev; 2. nasveti in predlogi; 3. volitev novega odbora.

Aretiran je bil 14. t. m. po noči v Celju po tukajšnjih policijskih organih neki Ivan Domek z Dunaja, ker se je našlo pri njem raznovrstno perilo, označeno z monogrami: M. I. V., in K. I. On se izgovarja, da mu je ukazala njegova v Mariboru v Mühlgassee št. 43 bivajoča sestra Veselak Barbara to blago od hiše št. 43 na Lavi prevzeti in potem v Maribor odpeljati. Pri tozadevnem zapisniku pri policijskem uradu pa zanika Domek to trditev, ter pravi, da je to blago v nedeljo zvečer od nekega vojaka v kavarni »Krobath« kupil. Ker je Domek še le pretečeno sredo iz zaporov prišel, v kojih je tičal 7 mesecev radi tatvine, je razumljivo samoobsebi, da se izpovedbe Domeka smatrajo za popolnoma izmišljene, ter da je najbrže blago v Celju ali v okolici ukradel. Policija poizveduje sedaj po oškodovancih, ter se tozadevno perilo nahaja pri policiji. Družine, kojim je zmanjkalo v zadnjih časih perilo z gorji označenim monogramom, med kojim so ženske spodnje hlače, srajce, brisače, spodnja bela krila, previeka za blazine, rjuhe in nekaj otročjega perila, naj se zglase pri policiji.

Anton Molik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prvi del. Izdala v zbirki Pota in cilji Tiskovna zadruga v Ljubljani 1919, tiskal Maks Hrovatin. Cena 10 K, po pošti 80 vin. več. Tiskovna zadruga je začela izdajati zbirko poljudno znanstvenih spisov Pota in cilji. Prvi zvezek je pravkar izšel v jako elegantni in prikupljivi obliki ter podaja Melikovo Zgodovino Srbov, Hrvatov, Slovencev. V njej nam pisatelj riše precej natančno vso našo zgodovino od najstarejših časov pa do konca srednjega veka. Knjigo toplo priporočamo vsemu razumnstvu, zlasti učiteljstvu in srednješolskemu dijaštvu. O srbski in hrvatski zgodovini ne podaja nobeno slovensko delo toliko kot Melikovo. Drugi del knjige, v katerem bo opisana naša zgodovina od srednjega veka pa do današnjih dni, izide okoli novega leta.

Širite naš list!

Obrtni in trgovski vestnik.

Plovba po Dovavi. 15. t. m. se je pričela redna plovba na Donavi med Beogradom in Bratislavo. Na ta način je dobila naša država direktno zvezo s Češkoslovaško.

Padanje vinskih cen. Ker so Italijani prodali v Nemško Avstrijo velike množine vina, bodo pri nas znatno padale cene vina.

Trgovski dogovor z Madžarsko je sklenjen in bo te dni tudi ratificiran.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Proti dviganju hranilnih ulog.

Zagreb, 20. sept. »Narodne Novine« priobčujejo naredbo zemaljske vlade proti dviganju hranilnih ulog iz denarnih zavodov. Naredba določa, da nobeden zavod ni dolžen izplačati na vložno knjižico ali na tekoči račun do 2. okt. 1919 več kot 5000 K. Zemaljska vlada je bila prisiljena izdati gornjo naredbo, ker so se vsled brezvestnih agitacij deloma neumnih, deloma hudobnih elementov v zadnjem času zopet začeli ponavljati pravcati runi na denarne zavode.

Proti alkoholizmu.

Beograd, 20. sept. Vlada je izdelala zakonski načrt proti alkoholizmu in ga bo v kratkem času predložila narodnemu predstavništvu.

Poslano.*

»Edina slovenska knjigarna« se glasijo moji lepaki, koje sem sedaj ob začetku šolskega leta dal prilepiti. To pa »Malim novicam« v sobotni številki ni všeč, češ da je Cirilova tiskarna že poprej imela knjigarno. To prvenstvo tudi popolnoma prepustim Cirilovi tiskarni. Kolikor pa je meni znano, ima Cirilova tiskarna v zalogi le knjige lastne založbe, ne pa za sedaj potrebnih šolskih knjig. Zato je oglas od moje strani, ki se glasi »Edina slovenska knjigarna« tudi popolnoma opravičen, ker sem dosedaj še zares edini slovenski knjigarnar, ki imam knjigarno že toliko obsežno urejeno, da se lahko nazove knjigarna.

Vilko Weigl.

* Za vsebino »Poslanega« je uredništvo toliko odgovorno, kolikor zahteva zakon.

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Maribor

priredi dne 5. oktobra 1919 ob 15. uri v vseh javnih prostorih Narodnega doma v Mariboru

veselico

s godbo, petjem, šaljivo pošto, plesom, vinsko trgatvijo in srečolovom.

Opozarjajo se vsa narodna društva na to prireditve in se prosi, da se ozira na to veselico.

Vse narodnjake in prijatelje društva prosimo za prestovoljne prispevke in darila za srečolov in si dovoljujemo opozarjati slavno občinstvo na veliko važnost te narodne organizacije. Prispevki in darila za srečolov se bodo pobirala od članov Zveze s polami, ki so žigosane in podpisane od predsedstva podružnice. Dotični cenjeni darovalci, h katerimi ne pridejo člani s polami, naj blagohotno pošljejo darila na hišnika Narodnega doma v Mariboru s tozadevnim naročilom.

Vabimo vsa društva in korporacije, da opozorijo člane na to prireditve.

Občinstvu se bo nudil lep večer.

Zasebno učilišče Legat priporoča cenjenim tovarnarjem, trgovcem in obrtnikom svoje **absolvente in absolventinje**, ki so veščji slovenščini, nemščini, stenografiji, strojepisju, enostavnemu, dvostavnemu in amerišskemu knjigovodstvu, računstvu ter slovenski in nemški korespondenci.

Vprašanja naj se pošljejo na ravnateljstvo Zasebnega učilišča Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17/1.

MALA OZNANILA.

Dobra kuharica se išče za častniško obednico. Več se poizve v Freihaus ulici št. 5 med 12. in 13. uro. 2-2

Razglas.

Dobava drv oddala se bo za garnizon Maribor potom ofertalne licitacije: Ofertalna licitacija vrši se dne 30. septembra t. l. ob 10. uri popoldne pri komandi mesta Maribora. Vsi zainteresirani se povabijo, da vložijo svoje pismene oferte zapечатene najpozneje do 28. septembra t. l. pri komandi mesta. Vse podrobnosti so razvidne iz razgласa v „Službenih Novinah“, ki izhajajo v Beogradu. Potrebne informacije dobijo zainteresirani pri komandi mesta.

Okrajno glavarstvo v Mariboru, dne 18. septembra 1919.

E[548]19[5].

Dražbeni oklic.

Dne 9. oktobra 1919 ob 9. uri popoldne se vrši pri tem sodišču, v sobi št. 27, dražba ene osminke sledečih nepremičnin: vl. št. 20, k. o. Grajska vrata, hiša št. 21, Mlinska ulica v Mariboru z dvoriščem in vrtom. Cenilna vrednost ene osminke znaša 6125 K, najmanjši ponudek 3098 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek IV., dne 18. avgusta 1919.

E[389]19[5].

Dražbeni oklic.

Dne 7. oktobra 1919 ob 9. uri popoldne se vrši pri tem sodišču, v sobi št. 27, dražba ene šestinke sledečih nepremičnin: vl. št. 34, k. o. mesto Maribor, hiša št. 34, Grajska ulica v Mariboru z dvoriščem in vrtom. Cenilna vrednost ene šestinke znaša 4858 K, najmanjši ponudek 2600 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek IV., dne 18. avgusta 1919.

Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsako množino

„DRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z. MARIBOR.

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvyovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Kupujem

6-3

suhe gobe

in namizno ter kuhinjsko

sadje.

Ponudbe naj se pošiljajo na naslov:

Jos. Rohrmann, Ptuj.

I. maribor. strojna pletarna

Ivan Barta

Župnijska ulica št. 6

se priporoča

v izdelovanje vseh pletenin. — Svilene, flor, cvrnatne in volnene nogavice se po ceni izdelujejo in se tudi podpletejo.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo i. t. d. katero imam vedno v zalogi.

Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tirdka z la. referencami.

Import in Eksport

Ferdo Sert, Maribor

Koroška cesta 21.

J. N. Šoštarič

trgovina z modnim in manufakturnim blagom

Maribor

Gospodska ulica št. 5

Brata Vošnjak

PTUJ

Trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, drete, platno.

Restavracija in hotel

pri „Zamorcu“

(hotel „Mohr“), Maribor

Izborna pristna vina. — Lepe tujske sobe. — Najboljša jedila. — Klubova soba. — Prostoren vrt.

Za obilen obisk se priporočata

Franc in Pavla Jančer.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno za drugo“ v Mariboru.

Potrebujem več

drvarjev in oglarjev.

Plača in hrana po dogovoru.

12-8

DRAGO KOBI, lesna trgovina, Maribor.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 4.000.000 K

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive. Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predume na vrednostne papirje in blago.

Izvršuje vse bančne transakcije.

Izdaja: Tiskovna družba

Odgovorni urednik: Fr. Voglar,

Tiskarna: Karl Rohlsch v Mariboru.